



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ



СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ,
АСПІРАНТІВ, СПІВРОБІТНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ

(Суми, 23-24 квітня 2015 року)



СЕКЦІЯ 1 ПРОБЛЕМИ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

МАРКЕРИ КОНЦЕПТУ МОВЧАННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Баранова С. В., канд. філол. наук, доцент кафедри ТПП,
Дмитренко І., студ. гр. ПРМ-41

Мовчання – невід’ємний компонент невербальної комунікації, тісно пов’язаний з мовленням та культурою соціуму. Воно має свої варіанти – тиша, німота, безмовність.

Ефект мовчання в англомовному художньому дискурсі представлений гетерогенною вербальною екстеріоризацією. [2, 111-114; 3, 10-15]. Серед екстеріоризаторів виокремлюються графічні та вербальні знаки відтворення мовчання. Графічними маркерами референта виступають три крапки, тире, редульковані знаки питання та оклику, а також – їх комбінація з трьома крапками.

Уживання в художньому дискурсі розділових знаків на позначення концепту мовчання являє собою досить частотне явище. Це інтралінгвальні маркери на позначення силенціального ефекту на письмі. Наприклад, в українській мові, тире не вживається на позначення паузи у мові автора, чого не скажеш про три крапки. В українській мові цей розділовий знак виражає незавершеність думки, а отже, по дотичній може виражати паузу, або навіть мовчання. З цієї точки зору, розділові знаки слід розглядати вже не як інтралінгвальні маркери, а інтерлінгвальні маркери концепту мовчання.

Іншим аспектом уживання розділових знаків у мові автора є ситуативність. У залежності від ситуації один і той розділовий знак може нести різне семантичне навантаження. Пор.:

“I – had a crush on him”, she blushed furiously [1, 79].

“Jev –” I wanted to say. Only his name did not escape [1, 109].

У першому випадку тире семантизує паузу, припинення мови на короткий проміжок часу або навіть хезитацію. У другому ж випадку тире виражає повне завершення мови особи, а отже, являє собою маркер концепту мовчання, а не паузи.

Існують випадки зміни семантики розділових знаків. Пор.:

“I’m sort of...going with Scott”. I hedged [1, 147].

“If anything happens to her...?” he muttered to himself, but didn’t finish the thought [1, 158].

Три крапки в англійській мові більш частотно виражають хезитацію або паузу в мові, аніж повну зупинку мови. Перший приклад наочно показує нам, як даний розділовий знак слугує для вираження хезитації мовця. Другий приклад показує, що, незважаючи на низьку частотність вживання, три крапки все ж таки може вживатися на позначення концепту силенції, тобто повного завершення мови.

Невербальне мовчання позначається монолексемними та полілексемними вербалізаторами. Порівняємо: *The wound had stopped bleeding. He was...healing* [1, 86]. *"I'm sure we could keep it ... professional"* [1, 108]. *"Jev –", I wanted to say* [1, 109]. *"I ... could not move ... It was ... terrifying"* [1, 119]. *"Why would she want my bag? Unless –", I stopped* [1, 153].

Частотність концепту мовчання досить висока. Невербаліка посідає чільне місце поряд з вербальним вираженням мовних явищ. Маркери концептів мовчання та паузи вимагають більш ретельного та поліаспектного дослідження.

1. Fitzpatrick Becca. *Silence*. Publisher Simon & Schuster Books For Young Readers, 2013. – 438 p.
2. Анохіна Т. О. Пауза як поліфункціональний феномен полікодового тексту / Т. О. Анохіна // *Мовні і концептуальні картини світу: зб. наук. пр.* – К. : Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2002. – Вип. 7. – С.10–15.
3. Карасик В. И. *Языковой круг: личность, концепт, дискурс.* / В. И. Карасик. – Волгоград : Перемена, 2002. – 477 с.